

Дірк Бренгельманн: «Україна є ключовим партнером НАТО»

Володимир Кравченко «Дзеркало тижня. Україна» №20, 01 червня 2012, 21:10

Фото Наталії Сагалатой

Україна скотилася на периферію інтересів Північноатлантичного альянсу? Чиказький саміт НАТО це недвозначно продемонстрував. Попри озвучувані декларації, Київ і Брюссель мають нині не так уже й багато точок дотику. Після того як адміністрація Віктора Януковича ухвалила рішення про позаблоковий статус, співробітництво відбувається переважно у військовій сфері, протидії тероризму, в рамках екологічної та техногенної безпеки. Ще більше сторони розділяє проваджувана українською владою політика переслідування своїх політичних опонентів.

Але приїзд наступного тижня до нашої країни помічника генсека НАТО з політичних питань та політики безпеки Дірка Бренгельманна свідчить: Україна не виходить з поля зору альянсу. Брюссель намагається зберегти контакти з українською владою, встановити з її представниками довірчі відносини, роз'яснити позицію політико-військової організації з ключових питань. А заодно й прояснити позицію України. Якщо така, звісно, є...

Напередодні візиту в Україну пан Бренгельманн у своєму інтерв'ю для DT.UA розставив акценти у співробітництві НАТО з Україною.

— Під час саміту НАТО в Чикаго члени альянсу продемонстрували українському президентові Віктору Януковичу своє несприйняття того, що відбувається в нашій країні. Як переслідування українською владою своїх політичних опонентів впливає на політичний і військовий діалог НАТО з Україною? І чи взагалі можлива співпраця з нашою країною, коли Київ порушує права людини і застосовує вибіркове правосуддя?

— Справді, 28 глав держав і урядів надіслали чіткий і потужний сигнал Україні щодо вибіркового застосування правосуддя та політично мотивованих переслідувань лідерів опозиції. Це конкретні прояви системної проблеми, яку необхідно розв'язати у процесі реформ. Оскільки ми проводимо регулярні обговорення з вашою країною цих та подібних питань, зокрема і в контексті нашої оцінки виконання Україною Річної національної програми, тому я не думаю, що це стало несподіванкою. Більше того, в Декларації звертається особлива увага на стратегічний і довгостроковий характер відносин НАТО—Україна, і, зокрема, відзначається, що нинішнього року виповнюється п'ятнадцять років Хартії про особливе партнерство між Північноатлантичним альянсом і Україною.

Але факт залишається фактом: особливе занепокоєння щодо демократичного розвитку і верховенства права ускладнює можливість нашого партнерства розкритися повною мірою. НАТО і Україна співпрацюють із широкого кола питань. Ми започатковуємо новий Цільовий фонд для утилізації джерел радіації. Україна пообіцяла фінансову допомогу Афганістану, вона також вирішила взяти участь у нашому спільному з Росією проєкті боротьби проти наркотиків, надіславши своїх інструкторів, і запропонувала свій військовий корабель для участі в операції з протидії піратству «Океанський щит». Співпраця наших військових — міцна, як завжди, і НАТО продовжуватиме надавати підтримку процесові реформ в Україні. Я думаю, що ми могли б зробити більше, але наш політичний діалог стримується нерозв'язаними проблемами з демократією та верховенством права в Україні.

— Зважаючи на нинішню ситуацію в Україні, як би ви оцінили виконання Києвом зобов'язань щодо здійснення демократичних, економічних та військових реформ, взятих на себе у рамках Річної національної програми співробітництва з НАТО (РНП)?

— Я не прогнозуватиму, яку детальну оцінку члени альянсу дадуть цієї осені виконанню Україною своєї РНП. Стосовно демократичних реформ, думаю, всім зрозуміло: багато що залежить від кроків, які Україна зробить для розв'язання проблем із верховенством права, зокрема у плані втілення положень нового Кримінально-процесуального кодексу та проведення парламентських виборів у жовтні. У цих питаннях наша оцінка збігається з висновками Ради Європи та Венеціанської комісії, а також моніторингової місії ОБСЄ. Осінні вибори також стануть важливим випробуванням здатності влади виконувати важкі рішення, які вона повинна приймати у контексті економічних реформ. Що стосується сектору безпеки і оборони, ми очікуємо ухвалення ряду довгоочікуваних стратегічних планувальних документів як демонстрації серйозності намірів уряду в цій сфері.

— На Чиказькому саміті українська делегація взяла участь лише в засіданні щодо Афганістану і не була запрошена на заходи, присвячені «спеціальним партнерам» та державам, котрі прагнуть членства. Отож як тоді визначити статус України у відносинах із НАТО?

— Україна бере участь у Міжнародних силах сприяння безпеці в Афганістані (МССБ), і цілком природно, що вона взяла участь у засіданні МССБ. Більше того, я радий відзначити, що президент Янукович пообіцяв зберегти українську присутність в Афганістані й після 2014 року. Оскільки Україна оголосила позаблокову політику, було б нелогічно запрошувати її на засідання з тими партнерами, котрі прагнуть членства в НАТО.

— Альянс вирішив не включати Україну до переліку «спеціальних партнерів». Тим часом серед цих тринадцяти країн ми бачимо Японію, Йорданію, Південну Корею, Марокко і Катар. Чому ви не розглядаєте Україну як ключового партнера? Адже наша країна бере участь у місіях НАТО в Косові, Іраку, Афганістані, в операції з боротьби проти тероризму «Активні зусилля».

— Україна є ключовим партнером НАТО. Існування Комісії Україна—НАТО (КУН) робить Україну однією з лише трьох країн, поряд із Росією та Грузією, які мають формальні інституціоналізовані відносини з альянсом.

Як я вже сказав, ці спеціальні домовленості між нами було створено 15 років тому підписанням Хартії про особливе партнерство.

Засідання НАТО плюс тринадцять партнерів на Чиказькому саміті не створило нового формату. Ці тринадцять країн належать до тих, які останнім часом робили конкретні політичні, оперативні і фінансові внески в операції на чолі з Північноатлантичним альянсом. Україна просто є одним із ключових партнерів НАТО, які не брали участі саме в цьому засіданні.

— Зважаючи на результати Чиказького саміту, що стоїть на порядку денному відносин між НАТО і Україною?

— Беручи до уваги масштаб відносин між нами, Україна посідає чільне місце в усіх трьох сферах, які обговорювалися в Чикаго: Афганістан, сили і засоби (йдеться про реформу організації на засадах «розумної оборони». — Ред.) та партнерство. Україна пообіцяла продовжувати робити свій важливий внесок у безпеку Афганістану та надавати підтримку в підготовці інструкторів і після 2014 року. Що стосується сил та засобів, то ваша країна недавно презентувала членам альянсу свій потенційний внесок в ініціативу «розумної оборони» під час засідання Спільної робочої групи з військової реформи. Пізніше, восени, Спільна робоча група з економічної безпеки розгляне, як найкраще розпорядитися оборонними ресурсами України. Крім того, восени нинішнього року українські інструктори приєднаються до нас у рамках проекту Ради НАТО—Росія з підготовки фахівців із боротьби проти наркотиків для Афганістану, країн Центральної Азії та Пакистану. Нарешті, майбутній внесок України в операцію «Океанський щит» буде першим таким внеском країни-партнера, який не є членом НАТО. І це посилить роль вашої країни як провідного учасника операцій на чолі з альянсом.

— Чи розглядає альянс Україну як партнера при створенні європейської системи протиракетної оборони? Чи готовий Київ узяти участь у створенні ЄвроПРО?

— Наші глави держав і урядів заявили на Чиказькому саміті, що НАТО й далі готове взаємодіяти з третіми країнами на індивідуальній основі задля посилення прозорості та довіри, а також для посилення ефективності оборони від балістичних ракет.

В альянсі визнають, що Україна належить до числа країн, котрі мають зрозумілу зацікавленість у майбутньому розвитку протиракетної оборони НАТО. Гадаю, ваша країна зараз працює над виробленням своєї політики з цього питання.

Ми обговорювали це питання з Україною під час робочих консультацій у березні 2011 року, де обмінялися поглядами на сфери потенційної співпраці. Це було відзначено на засіданні міністрів закордонних справ КНД у квітні 2011 року. Ми ще не проводили офіційних консультацій: вони мають бути узгоджені з усіма членами альянсу. Поки що зарано гадати, чи може, і якщо може — то як, Україна співпрацювати з НАТО у сфері оборони проти балістичних ракет.

— Як НАТО допомагає Україні підготуватися до Євро-2012, і які механізми такої співпраці? Який аспект співпраці найважливіший: операції проти терористів, захист повітряного простору, реагування на надзвичайні ситуації? Чи відбувається обмін розвідувальною інформацією щодо можливої терористичної загрози у світлі Євро-2012?

— Важко сказати, який аспект допомоги Україні в підготовці до Євро-2012 з боку НАТО найважливіший, оскільки необхідно готуватися до всіх можливих варіантів. Альянс працює з вашою країною безпосередньо над захистом повітряного простору і веде обмін інформацією про можливі терористичні загрози. Більше того, ряд країн НАТО надає конкретну допомогу на двосторонній основі.

І все ж я б наголосив на важливості суттєвого звіту, підготовленого групою спеціалістів альянсу, які торік восени відвідали ряд об'єктів в Україні, з питань планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру. В цьому звіті вміщено понад п'ятдесят рекомендацій із забезпечення безпеки та захищеності ігор. Минулого місяця Організація Північноатлантичного договору і Україна провели настільні навчання з метою підтвердження готовності, і це дало підстави вважати, що попередні рекомендації експертів НАТО взяті вашою

країною до розгляду.

— Альянс здійснює реформи на основі принципу «розумної оборони». А що таке «розумна оборона»? Як бюджетні скорочення позначаються на відносинах із партнерами, зокрема з Україною?

— На Чиказькому саміті альянс виробив надійне і стає довгострокове бачення задоволення наших потреб у силах і засобах у світлі нинішніх бюджетних обмежень — «Сили НАТО-2020». Його мета — забезпечення альянсу до 2020 року і надалі силами та засобами, потрібними нам для втілення в життя стратегічної концепції і виконання її головних завдань колективної оборони, врегулювання криз та забезпечення безпеки через співпрацю.

«Розумна оборона» є засобом досягнення цієї мети. Зазначена ініціатива — уособлення оновленої культури співробітництва під час розробки та забезпечення необхідних сил і засобів через більш розумне витрачання грошей в аскетичному фінансовому середовищі. Мета полягає в досягненні значної економії, що дозволить багатьом членам альянсу розвивати й купувати такі сили та засоби, яких вони не змогли б отримати поодиночі.

У практичному сенсі «розумна оборона» зосереджена на багатонаціональних проектах, які група країн-членів береться виконати на чолі з провідною країною. В принципі, відповідна провідна країна вирішує включати інших потенційних чи бажаних учасників до проектів, зокрема й партнерів. Ряд партнерів уже бере участь у проектах, які їх зацікавили. НАТО допомагатиме скеровувати й координувати зусилля членів альянсу, спрямовані на досягнення балансу сил і засобів серед усіх країн.

На додачу до «розумної оборони», Ініціатива з'єднаних збройних сил забезпечить нашим збройним силам здатність ефективно діяти разом, а також із нашими партнерами, після того, як уповільниться наш оперативний темп, зокрема після виведення військ альянсу з Афганістану в 2014 році. Члени альянсу і партнери діють пліч-о-пліч упродовж багатьох років у численних операціях, і ми не повинні втратити навички, набуті спільно під час цих операцій.

Бачення і мета «Сили НАТО-2020», а також ініціативи, що лежать у їх основі, націлені на розв'язання питань, котрі цікавлять і Україну, і альянс. Вони пропонують нові можливості для продовження нашого конструктивного партнерства.

— Як обрання Володимира Путіна російським президентом вплинуло на співпрацю між НАТО і Росією? Як функціонує Рада НАТО—Росія при новому президенті?

— Відносини між НАТО і Росією — довгострокові, і ми маємо намір продовжувати розвивати по-справжньому стратегічне партнерство відповідно до спільної обіцянки, даної в Лісабоні. З цієї причини, гадаю, вони не змінюватимуться залежно від зміни керівництва в Росії чи в НАТО. Водночас, президент Путін є одним із батьків-засновників РНР, і велика частина співпраці, яка розвинулася в рамках цієї Ради за останні десять років, — розвинулася в часи його президентства. Тому я очікую, що наші відносини з Росією будуть суттєвими і рухатимуться вперед на основі ключових інтересів у сфері безпеки, які ми поділяємо.

НАТО і Росія зараз разом працюють над подоланням багатьох викликів нашій спільній безпеці, і ця співпраця дає реальні плоди. Серед наших нинішніх пріоритетів — амбіційні проекти щодо Афганістану, з боротьби проти наркотиків, тероризму, піратства, а також пошуково-рятувальні роботи в морі. Можна зробити ще більше, і ми продовжимо працювати з Росією на чолі з президентом Путіним у напрямі використання всього потенціалу РНР. У тому числі працюючи над пошуком спільних підходів до тих питань, на які в нас різні погляди.

— Як розвивається співпраця з Грузією?

— Грузія має особливі відносини з НАТО. Зараз вона — друга за внеском в МССБ країна — не член НАТО і має плани ще збільшити свій внесок до кінця нинішнього року. Тоді Грузія стане найбільшою за внеском в МССБ країною — не членом альянсу. Члени НАТО належним чином визнали й оцінили зусилля, яких ця країна

докладає, беручи таку помітну участь у нашій операції в Афганістані.

Але Грузія також важлива як партнер, який хоче вступити до нашої організації. Глави держав і урядів НАТО підтвердили в Чикаго, що Грузія стане членом альянсу. Вони вітали її досягнення після Бухарестського саміту в задоволенні своїх євроатлантичних прагнень через реформи, виконання Річної національної програми і активну політичну взаємодію з альянсом у Комісії НАТО—Грузія (КНГ).

Рамки КНГ і РНП — головні інструменти, з допомогою яких ми можемо підтримати Грузію в її реформах. Недавно ми спільно узгодили пакет конкретних і прагматичних заходів з посилення наших зв'язків. Ці заходи підтримують впровадження головних реформ у цій країні. Вони допомагають зміцнити інституціональну спроможність країни до євроатлантичної інтеграції і посилюють оперативну сумісність Грузії з альянсом.

Звісно, члени альянсу знову підтвердили в Чикаго свою непохитну відданість територіальній цілісності та суверенітету Грузії в межах її міжнародно визнаних кордонів. НАТО не визнає регіони Грузії Абхазію і Південну Осетію незалежними державами. На підтвердження своєї принципової позиції з цього питання, а також із приводу так званих президентських виборів у цих двох регіонах глави держав і урядів країн альянсу та генеральний секретар організації зробили відповідні заяви. У тому числі й на Чиказькому саміті.

— Що може вплинути на плани альянсу вивести свої війська з Афганістану до кінця 2014 року? Чи розглядає НАТО ОДКБ як партнера, зокрема щодо забезпечення стабільності в Афганістані?

— Ми рухаємося до завершення переходу відповідальності за безпеку до кінця 2014 року. Щодня афганські війська та поліція набувають умінь і впевненості. Вже три чверті афганського населення мешкає в районах, де їхні власні сили безпеки взяли на себе провідну роль у забезпеченні їхньої безпеки. Ми очікуємо, що протягом 2013 року афганські сили очолюватимуть бойові операції по всій країні. Із виходом афганських військ на передній план наші власні сили переходитимуть до допоміжної ролі. Це дозволить нам поступово й відповідально вивести наші війська.

Завершення місії МССБ наприкінці 2014 року не означатиме кінця підтримки. Уряд Афганістану запросив НАТО надати підтримку афганським силам безпеки після 2014 року. І ми готові очолити нову тренувальну, дорадчу і допоміжну місію.

НАТО має тісні відносини з окремими членами ОДКБ. Більше того, через раду НАТО—Росія ми беремо участь у дуже важливому проекті підготовки спеціалістів із боротьби проти наркотиків, який допомагає країнам Центральної Азії, Афганістану і Пакистану.

Я радий зазначити, що Україна недавно також зробила важливий внесок у цей проект, надіславши двох висококваліфікованих інструкторів із боротьби проти наркотиків з Академії СБУ.

ZN,UA

Адреса матеріалу:

http://dt.ua/POLITICS/dirk_brengelmann_ukrayina__e_klyuchovim_partnerom_nato__-103145.html

© 1994-2012. **ZN,UA** «Дзеркало тижня. Україна». Усі права захищені.

Використання матеріалів ZN.UA дозволяється за умови посилання (для інтернет-видань — відкритого гіперпосилання) на ZN.UA.

Усі матеріали, розміщені на цьому сайті з посиланням на агентство «Інтерфакс-Україна», не підлягають подальшому відтворенню та/чи розповсюдженню у будь-якій формі, інакше як з письмового дозволу агентства «Інтерфакс-Україна».

